

БІЗНЕС-СТАТИСТИКА (ПО 07)

Робоча програма навчальної дисципліни

(Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма	Логістика
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Заочна
Рік підготовки, семестр	2 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити (120 годин)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік, модульна контрольна робота
Розклад занять	Згідно з розкладом: http://roz.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: к.е.н., доц., Шендерівська Ліна Петрівна, lina.shenderivska@gmail.com Практичні: к.е.н., доц. Шендерівська Ліна Петрівна, lina.shenderivska@gmail.com
Розміщення курсу	https://do.ipo.kpi.ua/course/view.php?id=6860

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Бізнес-статистика» зорієнтована на вивчення теоретичних основ та інструментарію статистики для вирішення завдань бізнесу, з урахуванням особливостей цифровізованого суспільства.

«Бізнес-статистика» є прикладною дисципліною, що охоплює набір методів та інструментів, які використовуються для вивчення економічних явищ і процесів у динаміці, висунення та перевірки гіпотез, встановлення і оцінювання причинно-наслідкових залежностей у бізнесі. Підсумками «Бізнес-статистики» є розроблення рішень щодо організації статистичних досліджень, опрацювання масивів бізнес-інформації, формулювання надійних статистичних висновків, які створюють інформаційну основу для ухвалення ефективних управлінських рішень.

Мета курсу:

Мета курсу – формування системи знань і умінь, необхідних для організації і проведення статистичних досліджень з метою поглиблення розуміння соціально-економічних явищ і процесів, виявлення нових закономірностей розвитку бізнес-одиниць, створення і актуалізації баз даних для ефективного управління бізнес-процесами.

Предмет курсу:

Предметом вивчення курсу є методи і підходи бізнес-статистики для створення достовірної інформаційної бази ухвалення управлінських рішень.

Програмні результати навчання:

Викладення курсу зорієнтоване на формування у здобувачів таких **фахових компетентностей**:

СК 02 – Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 12 – Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

ПРН 06 – Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити: базові знання з ОК Макроекономіка (ЗО 07), Теорії ймовірностей та математична статистика для менеджерів (ЗО 08), Мікроекономіка (ЗО 09).

Постреквізити дисципліни: ОК Операційний менеджмент (ПО 10).

3. Зміст навчальної дисципліни

Освітній компонент «Бізнес-статистика» містить такі теми:

Тема 1	Роль статистики в бізнесі
Тема 2	Структура даних. Класифікація даних
Тема 3	Зведення і групування бізнес-даних
Тема 4	Абсолютні та відносні величини у бізнес-статистиці
Тема 5	Степеневі середні величини
Тема 6	Середні величини: гармонійна, прогресивна. Структурні (порядкові) середні.
Тема 7	Типи розподілу даних у сукупностях
Тема 8	Статистичне дослідження динаміки бізнес-процесів
Тема 9	Прийоми аналізу рядів динаміки у бізнесі
Тема 10	Вибіркове спостереження у бізнесі
Тема 11	Індексний метод у бізнес-дослідженнях
Тема 12	Статистичні методи вимірювання взаємозв'язків у бізнесі
Тема 13	Статистичний аналіз показників ефективності діяльності підприємства
Тема 14	Статистична оцінка ризиків у бізнесі

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Бегун С. І. Статистика : навчальний посібник. Луцьк : 2022. 230 с. URL: https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/9.2-Begun_ZTS_2022.pdf

2. Гайдено С. М., Костюк В. О. Бізнес-статистика : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 190 с. URL: <http://surl.li/lmsrf> (дата звернення: 20.05.2023).
3. Економічна статистика : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Л. С. Стригуль, Т. Ю. Чайка, В. О. Александрова, В. В. Мартинова ; за заг. ред. доц. Стригуль Л. С. Дрогобич : Коло, 2022. 333 с. URL : <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/65f7a380-a01d-4028-a5ae-7ae6e87d4cf4/content>
4. Самотоєнкова О. В., Ольвынська Ю. О. Економічна статистика : навчальний посібник. Видання друге, перероб. та доп. Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2020. 276 с. URL : <https://surl.li/smkakz>.
5. Чмут А. В. Бізнес-статистика : навчальний посібник. Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент. Івано-Франківськ: ХДУ, 2023. 97 с. URL : <https://surl.li/ivdkpi>

Допоміжна література

1. Вахлакова В. В., Крамчанінова М. Д., Маслош О. В. Статистика : практикум: навч. посіб. Лисичанськ : Фокспринт, 2022. 144 с.
2. Гончаренко Н. Г., Крамаренко К. М. Статистика : навч. посіб. Харків : НА НГУ, 2019. 276 с.
3. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник. Київ: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf (дата звернення: 11.05.2023).
4. Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Інвестування інноваційної діяльності : навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 186 с. URL : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48941/1/Invest_GSM_2022.pdf (дата звернення: 28.08.2022).
5. Економічна статистика : методичні вказівки до виконання розрахункової роботи для здобувачів галузі знань «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» / КПП ім. Ігоря Сікорського ; уклад. Л. П. Шендерівська. Електронні текстові дані (1 файл: 971.77 Кбайт). Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. 46 с. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/21320>.
6. Економічна статистика: навч. посіб. / Л. С. Стригуль [та ін.]; за заг. ред. Л. С. Стригуль. Дрогобич : Коло, 2022. 332 с.
7. Карпенко Л. М. Статистика : навч. посіб. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2019. 184 с. URL : <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/03.07.2019.pdf>
8. Кваско А. В., Шендерівська Л. П. Ефективність операційної діяльності підприємства та її оцінювання. *Вісник ХДУ. Серія Економічні науки.* 2022. №46. С. 16-22. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/785/756>
9. Козирева О. В., Федорова В. О. Статистика: навч. посіб. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2021. 186 с.
10. Кущенко О. І. Бізнес-статистика : навчально-методичний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 116 с. URL: <https://core.ac.uk/outputs/224978961> (дата звернення: 14.06.2023).
11. Майборода Р. Є. Комп'ютерна статистика : підручник. Київ: Київський університет, 2019. 589 с.
12. Підгорний А. З., Погорелова Т. В. Фінансова статистика : навч. посіб. [для здобувачів ВНЗ]. Київ : Гуляєва В. М., 2020. 202 с.
13. Статистика: навчальний посібник / О. В. Раєвнева, І. В. Аксьонова, О. І. Бровко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора О. В. Раєвневої. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 389 с. URL: <http://surl.li/beubu> (дата звернення 14.05.2023).
14. Статистика: основи теорії та практикум: навч. посіб. / [В. С. Григорків та ін.]. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, Рута, 2022. 304 с. URL : <http://surl.li/kupqt>
15. Статистика : підручник : [для здобувачів, аспірантів, наук. працівників, які вивчають статистику / С. І. Пирожков та ін.]. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2020. 327 с.
16. Статистико-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком економічних суб'єктів: монографія / О. В. Богданюк та ін.; за заг. ред. В. К. Савчука. Київ: Ямчинський О. В., 2020. 292 с.

17. Управління ризиками медійних та видавничо-поліграфічних підприємств : методичні вказівки до виконання розрахункової роботи для здобувачів галузі знань «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр»/ КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. Л. П. Шендерівська. Електронні текстові данні (1 файл:1,77 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 53 с. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/21319> (дата звернення: 14.12.2022).
18. Шендерівська Л. П., Гук О. В. Статистичне дослідження інноваційно-інвестиційної активності підприємств України. *Бізнес, інновації, менеджмент : проблеми та перспективи* : збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 08 грудня 2022 р.). Київ, 2022. С. 119-120. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/271875>.

Інформаційні ресурси

1. Відкритий простір для відкритих даних. URL: <https://buduysvoe.com/publications/vidkrytyy-prostir-dlya-vidkrytyh-danyh>
2. Онлайн-система для бізнесової аналітики. URL : <https://youcontrol.com.ua>.
3. Платформа відкритих даних. URL: <https://clarity-project.info/>
4. Сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Сайт Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України». URL : <https://smida.gov.ua>.
6. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни(освітнього компонента)

Методи навчання і форми оцінювання

Викладання та опанування освітньої компоненти ґрунтується на низці методів навчання:

основні методи навчання: інформаційні та проблемні лекції, лекції-консультації, практичні заняття, написання модульної контрольної роботи, позааудиторна робота, робота з навчальною літературою та інформаційними джерелами.

загальні методи навчання: пояснювально-ілюстративний, проблемного виконання, дослідницький, пошуково-дослідницький, індивідуальна робота.

спеціальні методи навчання: розв'язання розрахункових завдань, розв'язання конкретних ситуацій, метод індивідуальних навчально-дослідних завдань (під час виконання модульної контрольної роботи).

Засвоєння освітньої компоненти передбачає відповідні методи навчання та оцінювання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 06	<p><i>Основні методи навчання:</i> проблемні лекції, практичні заняття, консультації, робота з навчально-методичною та фаховою літературою та інформаційними джерелами.</p> <p><i>Загальні методи навчання:</i> пояснювально-ілюстративний, дослідницький, проблемно-пошуковий, частково-пошуковий.</p> <p><i>Спеціальні методи навчання:</i> презентації, дискусія, аналітична доповідь, завдання аналітичного характеру, кейсові завдання</p>	<p>Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за відповіді на практичних заняттях, виконання навчальних завдань, презентації, модульну контрольну роботу.</p> <p>Підсумковий контроль – залік</p>

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 4 годин лекційних та 4 годин практичних занять,

модульний контроль.

Назва розділів, тем	Розподіл годин				Опис занять	Контрольні заходи
	Л	П	С	Σ		
Тема 1 Роль статистики в бізнесі			6	6	Л: Статистика: завдання, функції, методи. Бізнес і бізнес-процеси як об'єкти статистичного вивчення	Самостійне опрацювання теми
Тема 2 Структура даних. Класифікація даних	0,5	0,5	6	7	Л: Поняття «статистичне спостереження». Форми, види і способи спостереження. Програмно-методологічні й організаційні питання статистичного спостереження. Контроль матеріалів спостережень.	Тестування, опитування, оцінювання конкретних ситуацій
					П: Складання статистичної анкети для вирішення конкретного завдання бізнесу	
Тема 3 Зведення і групування бізнес-даних	0,5		6	6,5	Л: Суть статистичного зведення. Види зведення. Групування як найпоширеніший метод обробки і аналізу первинної бізнес-інформації. Методологія статистичних групувань: вибір груповальної ознаки, розрахунок кількості груп, ширини інтервали. Правила складання статистичних таблиць	Самостійне опрацювання теми
Тема 4 Абсолютні та відносні величини у бізнес-статистиці	0,5		6	6,5	Л: Абсолютні величини, їх сутність як іменованих чисел. Сутність і форми вираження відносних величин. Способи розрахунку основних видів відносних величин. Відносні величини планового завдання, виконання плану, динаміки	Самостійне опрацювання теми
Тема 5 Степеневі середні величини	0,5		6	6,5	Л: Сутність та значення середніх величин для узагальнення бізнес-даних. Види степеневих середніх. Середня арифметична проста і зважена. Математичні властивості середньої арифметичної. Спосіб моментів у статистиці.	Самостійне опрацювання теми
Тема 6 Середні величини: гармонійна, прогресивна. Структурні (порядкові) середні	0,5	0,5	6	7	Л: Середня гармонійна, особливості розрахунку. Середня прогресивна, сфера її застосування. Мода і медіана у бізнес-дослідженнях.	Оцінювання розрахункових завдань та конкретних ситуацій, опитування
					П: Обчислення середньої гармонійної, моди і медіани у бізнес-дослідженнях	
Тема 7 Типи розподілу даних у сукупностях	0,5		6	6,5	Л 1: Поняття варіації та її основні показники. Математичні властивості дисперсій. Види дисперсій, сфера їх застосування у бізнес-дослідженнях. Л 2: Поняття асиметрії та ексцесу. Розрахунок асиметрії та ексцесу. Інтерпретація розподілу у бізнес-дослідженнях.	Самостійне опрацювання теми
Тема 8 Статистичне дослідження динаміки бізнес-процесів	0,5	0,5	6	7	Л 1: Види рядів динаміки, правила їх побудови. Візуалізація багатомірних рядів динаміки у бізнесі. Статистичні характеристики рядів динаміки. Середні показники динаміки.	Опитування, оцінювання конкретних ситуацій і завдань
					П: Вивчення економічних явищ в динаміці на прикладі підприємства (обчислення абсолютних і відносних показників динаміки)	

Тема 9 Прийоми аналізу рядів динаміки у бізнесі			9	9	Л: Основні прийоми аналізу рядів динаміки. Статистичне вивчення сезонних коливань. Напрями зниження сезонності у бізнесі	Самостійне опрацювання теми
Тема 10 Вибіркове спостереження у бізнесі			9	9	Л: Вибіркове спостереження, чинники його застосування у бізнесі. Методи формування вибіркової сукупності. Визначення середньої і граничної похибок, необхідного обсягу вибірки у бізнес-дослідженнях	Самостійне опрацювання теми
Тема 11 Індексний метод у бізнес-дослідженнях			9	9	Л 1: Суть індексів та їх роль у бізнес-дослідженнях. Види індексів. Методологічні основи побудови індивідуальних та загальних (агрегатних) індексів. Л 2 Дослідження продуктивності праці індексним методом. Перетворення агрегатних індексів у середні. Індеси середніх величин.	Самостійне опрацювання теми
Тема 12 Статистичні методи вимірювання взаємозв'язків у бізнесі			10	10	Л 1: Види взаємозв'язків між явищами. Метод аналітичного групування. Л 2: Дослідження бізнес-процесів методом кореляційно-регресійного аналізу. Оцінювання якості рівняння.	Самостійне опрацювання теми
Тема 13 Статистичний аналіз показників ефективності діяльності підприємства	0,5	0,5	7	8	Л 1: Система показників ефективності бізнес-процесів підприємства. Статистичний аналіз показників ефекту та ефективності. Статистичний аналіз обсягів виробництва і реалізації продукції. Статистичний аналіз стану, руху, ефективності використання основного капіталу підприємства. Л 2: Статистичний аналіз використання трудових ресурсів і коштів на оплату праці. Статистичний аналіз витрат підприємства. Статистичний аналіз фінансових результатів, рентабельності. П: Застосування статистичних методів для оцінювання ефективності використання ресурсної бази підприємства. Статистичні методи у системі оцінювання витрат, фінансових результатів бізнесу	Оцінювання конкретних ситуацій і завдань, опитування
Тема 14 Статистична оцінка ризиків у бізнесі			10	10	Л: Сутність підприємницького ризику. Чинники ризиків. Види ризиків у бізнесі	Самостійне опрацювання теми
МКР		2	4	6		Оцінювання виконання МКР
Залік			6	6	Оголошення рейтингу	
Всього	4	4	112	120		

Примітка: Л – лекції, П – практичні заняття, С – самостійна робота.

3. Самостійна робота здобувача

Самостійна робота передбачена у вигляді більш глибокого опрацювання теоретичних матеріалів лекції, вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання, підготовки до практичних занять і написання МКР, підготовки до складання заліку. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи. Обсяг часу на самостійну роботу здобувача з курсу становить 112 годин.

4. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять та правила поведінки

Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекціях та практичних заняттях не нараховуються. Втім, вагома частина рейтингу здобувача формується шляхом активної участі у заходах на практичних заняттях, а саме у вирішенні задач, участі у кейсових завданнях, аналізі конкретних ситуацій, груповій та індивідуальній роботі. Тому пропуск практичного заняття не дає можливість отримати здобувачу бали у семестровий рейтинг.

Користуватись мобільним телефоном на заняттях можна лише у беззвучному режимі. Норми етичної поведінки визначені у Кодексі честі (<https://kpi.ua/code>). В університеті здобувачі мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>).

Дистанційний режим навчання. У разі запровадження обмежень на відвідування університету, пов'язаних з введенням карантину або режиму воєнного стану в державі чи іншими форс-мажорними обставинами, освітній процес проваджується у дистанційному режимі відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>), Регламенту організації освітнього процесу в дистанційному режимі (<https://profkom.kpi.ua/reglament-organizatsiyi-osvitnogo-protsesu-v-distantiynomu-rezhimi/>) та Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (<https://osvita.kpi.ua/node/148>).

Дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформі дистанційного навчання «Сікорський» (<https://www.sikorsky-distance.org>). Дистанційні заняття проводяться у вигляді онлайн-конференції з використанням програми для організації відеоконференцій **Zoom**. Посилання на конференцію надається здобувачам на початку семестру. Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Політика оцінювання контрольних заходів. Оцінювання контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу, а негативний результат оцінюється в 0 балів. Семестровий контроль проводиться у формі заліку за РСО-1 (першого типу), що передбачає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни упродовж семестру.

Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних та штрафних балів.

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, за бажанням можуть отримати відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Результати оцінювання висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Заохочувальні та штрафні бали. Заохочувальні бали студентам можуть нараховуватись за такі види наукової та дослідної роботи (усього – не більше 5 балів):

- проведення науково-дослідної роботи за темами, що виносяться на самостійне вивчення (НДР), результати якої представлено у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації, огляду наукових праць тощо (ваговий бал – 3);

- участь в олімпіадах I та II рівнів, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 5);

- участь у конкурсах наукових робіт, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 5).

У разі виявлення дублювання робіт, такі роботи отримують нульовий рейтинг.

Політика дедлайнів та перескладань. МКР складаються лише у призначений день. Якщо контрольні заходи, або виконання завдань пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), надається можливість додатково скласти завдання протягом найближчого тижня. Невиконання завдань, а також порушення термінів їх виконання з неповажних причин не надасть можливості набрати відповідні бали рейтингу. Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>).

Оскарження результатів контрольних заходів. У випадку незгоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній або інформальній освіті. Порядок визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>). Можуть бути зараховані окремі теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Рекомендовані курси: Основи статистики (<http://www.spl-education.co.ua/page4.html>); Introduction to Statistics (<https://www.coursera.org/learn/stanford-statistics>), Excel Tips Weekly (<https://www.linkedin.com/learning/excel-tips-weekly>). Business Statistics and Analysis Specialization (https://www.coursera.org/specializations/business-statistics-analysis?irclickid=2AMQpbXmAxyKRGIU-RSdlyDuUks2LF1gPVKIVE0&irgwc=1&utm_medium=partners&utm_source=impact&utm_campaign=3309310&utm_content=b2c) та інші, що відповідають тематиці курсу.

Академічна доброчесність. При оцінюванні робіт здобувачів особлива увага приділяється дотриманню політики академічної доброчесності (<https://kpi.ua/academic-integrity>). В разі виявлення дублювання робіт, такі роботи отримують нульовий рейтинг. При виявленні значного рівня запозичень в практичних завданнях або інших роботах без належного цитування, роботи не оцінюються і повертаються здобувачу на доопрацювання.

Політика використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/1225>). Усі завдання, як під час виконання навчальних завдань з дисципліни, так й індивідуальні завдання, мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання ШІ для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Це стосується як використання текстових генераторів, так і інших інструментів ШІ. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

5. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи першого типу згідно з Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (PCO-1).

Семестровий контроль студента проводять за результатами підсумкового значення рейтингу з дисципліни. Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів. Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60% від його рейтингового балу.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання:

Оцінювання ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання, яка передбачає систематичну роботу студентів протягом семестру і складається з таких заходів:

1. Рейтинг студента з кредитного модуля розраховується з 100 балів, з них:

- 1) Робота на практичних заняттях: опитування з тематики лекційного матеріалу, написання тестових завдань, розв'язання завдань, ситуацій (max 20 балів: 4 завдання по 5 балів кожне).
- 2) стартовий рейтинг у 40 балів складає власне модульна контрольна робота (МКР) у вигляді домашньої контрольної роботи та 40 балів її захист: відповіді на питання теоретичного та практичного характеру, що стосуються пунктів МКР.

2. Критерії нарахування балів:

Виконання МКР оцінюється у 80 балів.

– «відмінно» – повністю надано відповіді на всі питання, творче розкриття питань, вільне володіння матеріалом, глибокий аналіз, чітке логічне викладення результатів роботи, якісна презентація, впевнені відповіді на питання – 80-75 балів;

- «дуже добре» - творче розкриття всіх питань, володіння матеріалом, глибокий аналіз, але він несуттєво нелогічно викладений або недостатньо неструктурований, участь у дискусії, помилки у відповідях – 74–65 балів;

– «добре» – всі питання опрацьовані, але недостатньо глибокий аналіз, захист із зауваженнями або невпевнені відповіді на питання теоретичного та методологічного характеру – 64-55 балів;

- «задовільно» – неповне розкриття питань, окремі питання не опрацьовані, немає чіткого аналізу, немає логічних висновків, участь у дискусії, негрунтовне володіння питаннями теоретичного та методологічного характеру – 54 - 45 балів;
- «достатньо» – немає власне розкриття, проте наявне володіння темою, студент демонструє слабе володіння питаннями теоретичного та методологічного характеру – 44 –40 бали;
- «незадовільно» - робота виконана с суттєвими помилками змістовного та/або структурного характеру та/або студент не володіє матеріалом роботи, не може дати відповіді на питання теоретичного або методологічного характеру – менше 40 балів;
- робота не виконана або виконана частково – 0 балів.

3. Календарний контроль проводиться у вигляді підсумкової атестації. Умовою атестації – отримання не менше 50 балів, **виконання всіх робіт**.

4. Семестровий контроль проводиться у вигляді заліку.

5. Якщо студент за результатами семестрової атестації отримує рейтинг, що дорівнює або перевищує 60 балів - він отримує залік.

6. Допуск до складання заліку можливий за умови отримання здобувачем не менше 36 балів. Обов'язковою умовою допуску до заліку є своєчасна здача реферату та виконання модульної контрольної роботи.

Завдання на залік містить: 30 тестових завдань відкритої і закритої форми (max 60 балів: 2 бали за кожний тест), розв'язання 2 розрахункових/аналітичних завдань (max 40 балів: 20 балів за кожне завдання). При цьому усі попередні бали студента анулюються. Кінцевий рейтинг студент отримує за результатами виконання завдання на залік.

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Викладення дисципліни може бути переведено у дистанційній формі у разі введення карантинних обмежень чи інших форс-мажорних обставин на території університету.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доц. кафедри менеджменту підприємств, к.е.н., доц. Шендерівською Л. П.

Ухвалено кафедрою менеджменту підприємств (протокол № 18 від 12.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією ФММ (протокол № 10 від 24.06.2024 р.)